

й діяльності суспільства, в системі домінування інших уявлень та цінностей, як активізувати роль викладача.

Актуальність якісної трансформації системи підготовки архітекторів зумовлена новим соціальним замовленням на професійне вирішення проблем перспективного розвитку й регенерації навколишнього середовища, модернізації та реставрації історичної забудови, проектування нових типів споруд відповідно до сучасних політико-економічних умов. Посилюється конфлікт між фахівцем, владою та громадою: руйнуються історичні субстанції поселень, зростає антропопресія на природні комплекси, погіршується комфортність середовища із-за його переущільнення, втрачається виразність архітектури тощо. Сформована й апробована система архітектурної освіти в Україні потребує вдосконалення й узгодження з сучасними позиціями європейської професійної освіти та світовими архітектурними конвенціями в напрямі формування цілісної неперервної відкритої освітньої системи, здатної гнучко реагувати на зміну зовнішніх умов, трансформуватись і розвиватись, у т.ч. під духовні цінності та соціально-моральну відповідальність фахівця за свої рішення й діяльність.

Важливо підкреслити саме важливість духовної складової й світогляду, зокрема у професії архітектора, що перебуває на стику інженерної, гуманітарної й мистецької сфер. Архітектор формує середовище, і духовно-світоглядні якості йому необхідні для розуміння ефективного вирішення своїх задач. Поняття честі, духовності, людяності залишаються незмінними в часі й творять моральний імператив для діяльності. Навіть в умовах духовного поневолення можна зберігати й передавати послідовникам загальнолюдські цінності. В цьому відношенні маємо гарний приклад професорів Львівської архітектурної школи минулих періодів. На них варто орієнтуватись не лише сьогоднішнім молодим викладачам і студентам, а й професорам.

Давидов А. М. канд. арх., доц., **Коломієць А. В.** аспір.
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

МЕТОДИЧНІ НОВАЦІЇ НА ФАКУЛЬТЕТІ АРХІТЕКТУРИ В НАОМА

Поняттєве об'єднання дисциплін є сучасною світовою тенденцією в освітньому процесі. Ставлячи перед собою завдання створити оптимальну методику з підготовки майбутнього архітектора на факультеті архітектури НАОМА, усвідомлюємо, що архітектура вже сама є певною мірою мультидисциплінарною, оскільки перебуває на перетині образотворчих мистецтв та будівельної інженерії, і містить в собі частково і те й інше, та послуговується ними, вирішуючи власні завдання.

НАОМА має унікальну структуру і розташування факультету архітектури поруч з факультетом образотворчих мистецтв дає виняткову можливість сповна реалізувати завдання щодо повноцінного естетичного виховання та формування майбутнього архітектора, даючи йому змогу в найкращий спосіб ознайомлюватися з напрямками та можливостями сучасного мистецтва, вивчаючи як засоби і прийоми, так і розвиваючи концептуальне мислення.

Підхід синтезу мистецтв в історії НАОМА вже впроваджувався у 1924–1930-х роках. Це був Фортех – загальний курс формально-технічних дисциплін, який передбачав чотири лабораторії – рисунка й кольору, об'єму, креслення, макетування, де студенти засвоювали основні елементи та засоби формотворення у мистецтві. Формальні завдання, які ставилися перед студентами, передбачали розвиток у них системного мислення. Фортех у своїх підходах помітно перегукувався з програмою Bauhaus Vorkurs.

У межах формування нової методики на факультеті були скореговані програми з таких фахових дисциплін, як «Архітектурне проєктування», «Архітектурна композиція», «Нарисна геометрія» та «Комп'ютерне моделювання».

Завдання з різних дисциплін поняттєво об'єднані загальними темами за семестрами. Починаючи з поняття «площина», далі «об'єм» і «простір» – такі теми є основними упродовж двох курсів навчання. Вдосконалення методики також потребує зміни завдань у курсі «Рисунок. Живопис». Факультетом запропоновані відповідні зміни до програми і переліку завдань, які відповідають загальному напрямку підготовки студента-архітектора, допомагаючи йому у виконанні завдань з курсу «Архітектурне проєктування».

Друга тенденція у світовому навчальному процесі – можливість обирати ті, чи інші предмети і формувати індивідуальну освіту особисто. Для факультету архітектури існує унікальна можливість у виборі дисциплін. Саме у межах нової методики студент-архітектор III–IV курсів може ознайомитися й обрати один з напрямків образотворчого мистецтва – живопис, графіку, скульптуру, сценографію, графічний дизайн. Таким чином студент власноруч формує індивідуальну неповторну освіту відповідно до власних здібностей та уподобань.

Під час навчання в магістратурі студентам архітектурного факультету запропоновано курс «Візуальне мистецтво». Результатом навчання стали такі творчі роботи, як фільм, інсталяція, перформанс, концептуальні живописні, скульптурні та графічні твори. У підсумку самі роботи студентів є цікавішими, виразнішими та більш особистісними.

Окремо зауважимо, що викладачами факультету архітектури для студентів факультету образотворчого мистецтва підготовлено як вибіркового – курс «Основи проєктування». Це також сприятиме

взаємопроникненню та поняттєвому об'єднанню дисциплін в освіті НАОМА.

Висновок.

Отже, у процесі підготовки майбутнього архітектора дуже важливо навчити студента не лише здійснювати творчу розробку, але й вміло творчо висловлюватися. Розробляючи концепцію мистецького твору архітектор використовує той самий метод, що й в архітектурному проектуванні. Поняттєве об'єднання предметів, – а саме це й здійснюється у межах запропонованої програми синтезу мистецтв, – дасть змогу створити ситуацію, коли всі предмети перебуватимуть у взаємному органічному зв'язку. Шлях зближення предметів та їхнього взаємопроникнення, запропонований на факультеті архітектури НАОМА є, на нашу думку, як надзвичайно цікавим, так і водночас ефективним, оскільки впливає на підвищення рівня архітектурної освіти й органічно формує архітектурно-мистецький світогляд майбутнього архітектора.

Древаль І. В., д-р арх., проф.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

СПІВРОБІТНИЦТВО З ПРОЕКТНИМИ УСТАНОВАМИ ЯК ФАКТОР ВДОСКОНАЛЕННЯ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

Пошуки шляхів вдосконалення вищої професійної освіти і, зокрема, архітектурної, в Україні за останні десятиріччя принесли в цей складний процес чимало змін, значна частина з яких, на думку багатьох фахівців, не принесла бажаних результатів. Одна з причин цього – нерозуміння реформаторами, сутності і особливостей самої професії «архітектор» та недостатність наукової рефлексії заподіяного.

Традиційно, підготовка фахівців-архітекторів характеризується, насамперед, індивідуальним підходом, поєднанням у навчанні технічної та мистецької складових, а її якість має суттєві наслідки для формування середовища життєдіяльності не тільки сучасного населення, але й наступних поколінь мешканців урбанізованих територій. Тому, тісний зв'язок з реальним життям та реальним проектуванням є вельми позитивним фактором впливу на формування архітектора, особливо в умовах динамічних змін країни і світу в цілому. Розуміння важливості цього знайшло відображення в Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти у вищій та фаховій передвищій освіті (наказ міністерства освіти та науки України від 13.02.2019 № 175). Згідно цього документу основним завданням дуальної форми навчання є подолання розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання. При